

Een telegraafstempel op verhuiskaarten

Het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie (P.T.T.) was een grote organisatie, die vroeger drie belangrijke soorten communicatie verzorgde. Onder het Staatsbedrijf viel ook de Postcheque- en Girodienst, later omgedoopt tot de Postgiro. De P.T.T. is in de loop der jaren opgesplitst en geprivatiseerd: brieven en pakketten worden tegenwoordig verzorgd door PostNL, voor telefonie kun je terecht bij KPN en voor een bankrekening bij de ING. Maar telegrammen bestaan niet meer.

In de goede oude tijd echter was ieder groter postkantoor ook een telegraafkantoor. De tekst van ontvangen telegrammen werd daar op telegramformulieren genoteerd en zo snel mogelijk thuisbezorgd bij de geadresseerde. Om een telegram te laten versturen moest men zelf naar het telegraafkantoor gaan. Ook Nijmegen had een telegraafkantoor, gevestigd in het postkantoor op de Van Schevichavenstraat (afb. 1 op voorkant blad).

Elk plaatselijk telegraafkantoor beschikte over een aantal stempels: plaatsnaamstempels en administratieve stempels, maar ook poststempels. Die poststempels werden op telegramformulieren afgedrukt of op de enveloppen waarin telegrammen werden bezorgd. Je komt ze niet veel tegen. Meestal staat op een telegram alleen een plaatsnaamstempel, om aan te geven op welk kantoor het telegram aangenomen is (afb. 2 en 3).

Telegraafkantoor Nijmegen ontving op 13 augustus 1924 een nieuw post-

stempel, van het type kortebalk (afb. 4). Het werd de volgende dag meteen in gebruik genomen. [1] Afdrukken van dit kortebalkstempel RIJKSTELE- GRAAF-NIJMEGEN 1 heb ik tot nu toe nog niet gevonden op telegramformulieren of -enveloppen. Wel heb ik ze aangetroffen op twee verhuiskaarten uit de jaren '70 (afb. 5 en 6).

De eerste kaart is een verhuiskaart 30 cent bruin Juliana Regina van 2 april 1975, geadresseerd aan het Hoofdpostkantoor in Nijmegen. Het tweede exemplaar is een verhuiskaart 35 cent blauwgroen van hetzelfde type [2], op 1 mei 1975 verzonden naar de Postcheque- en Girodienst in Nijmegen. De kaarten zijn allebei gestuurd naar het grote postkantoor Nijmegen-Stationsplein (afb.7), dat inmiddels afgebroken is.

Blijkbaar werden op het kantoor Nijmegen-Stationsplein verhuizingen geadministreerd. Of er al een complete afdeling 'adresmutatiedienst' bestond, weet ik niet. Maar op de achterkant van beide kaarten is een adressticker geplakt met het nieuwe adres. Deze stevig gegomde stickers waren bestemd voor post die doorgestuurd moest worden (afb. 8). Als dagteken- stempel voor de administratie is het oude Rijkstelegraafstempel gebruikt. Bijna 50 jaar na de verstrekking van dat stempel had men er bij de post nog een toepassing voor!

Jacques Spijkerman

Afbeelding 4: Kortebalkstempel RIJKSTELEGRAAF-NIJMEGEN 1 uit het stempelboek.

Noten

1. <http://poststempels.nedacademie-voorfilatelie.nl/#kortebalk>
2. Het tarief voor een verhuiskaart binnenland werd op 1 april 1975 verhoogd van 30 naar 35 cent. De eerste kaart vertegenwoordigt het oude tarief, de tweede het nieuwe.

Afbeelding 2 (links): De kop van een Nijmeegs telegramformulier uit 1901.

STAATSBEDRIJF DER PTT							
VERKORTINGEN VOOR BETAALDE DIENSTAANWIJZINGEN							
RP =	Aanwoord betaald	PC =	Bericht aflevering	MP =	Geadresseerde persoonlijk		
BT =	(Luchtpost)	TC =	Collatieverzekering	TX =	Telegraaf Bureau	LX =	Geliefde telegram
ELT =	Beleeftelegram	GP =	Poste Restante				
LT =							
N.B. HET STAATSBEDRIJF DER PTT VERGOEDT GEEN SCHADE, VERLOST NIET DOOR HET VERMIJNEN, VERLAGEN OF VERLOREN GAAW VAN EEN TELEGRAM.							
TELEGRAM							
(a) AANGENOMEN TE (b) ONTVANGEN TE		TELEGRAM NUMMER	AANTAL WOORDEN	DATUM EN TIJD VAN (a) AANNAME, (b) ONTVANGST		DIENT BIJVOEGSELS	ONTVANGEN VAN OPGEKOMEN DOOR
a. culemborg b. NIJMEGEN		22	14	a. 18/1/1971 b. 19	1155		iv
onze hartelijke gelukwensen = joop anneke wijnberger +++							
NOTA Voor navragen omtrent verzamelde telegrams zie men zich tot het telegraafkantoor. De kosten van reproductie worden afgedrukt op gedrukte telegrams worden niet terugbetaald.							
NADruk is VERBODEN							

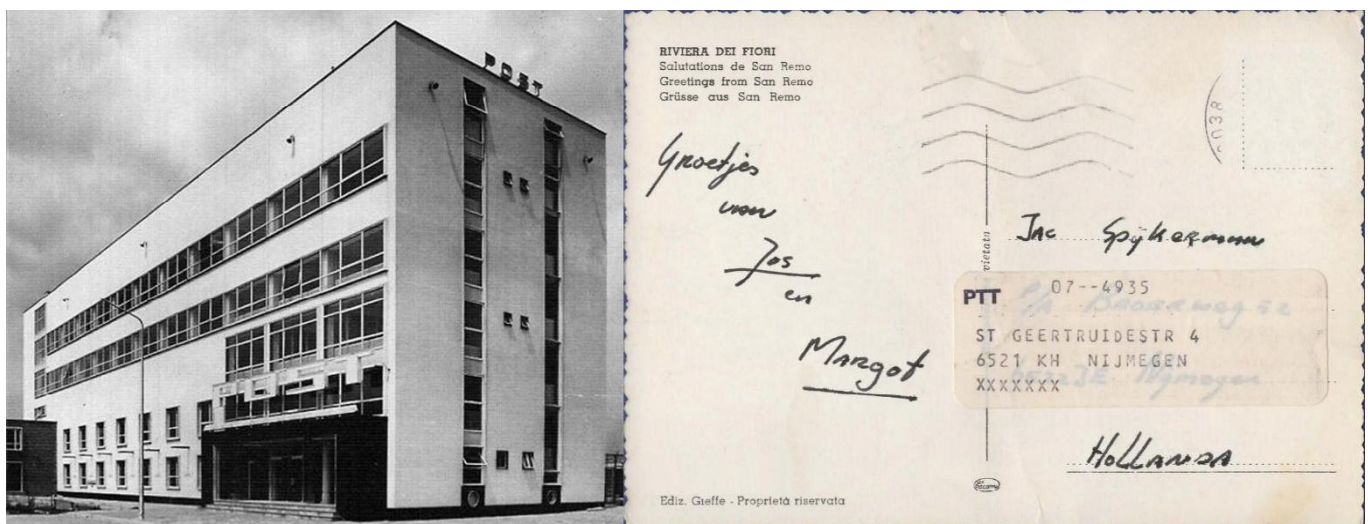
Afbeelding 3 (rechts): Telegram ontvangen op telegraafkantoor Nijmegen, januari 1971. Helaas alleen een afdruk van het plaatsnaamstempel.

Afbeelding 5: Verhuiskaart 30 cent bruin Juliana Regina, verstuurd op 2 april 1975.

Afbeelding 6: Verhuiskaart 35 cent blauwgroen Juliana Regina, verstuurd op 1 mei 1975.

Afbeelding 7 (links): Postkantoor Nijmegen-Stationsplein, geopend in 1964 en gesloopt in 2008.

Afbeelding 8 (rechts): In 1982 verhuisde ik van de Broerweg naar de Sint-Geertruidestaat. Mijn post werd gedurende drie maanden doorgestuurd.

Oproep leden voor in te stellen Activiteitencommissie

Tot in de jaren 70 van de vorige eeuw was het goedkoper om een prentbriefkaart als drukwerk te versturen dan als briefkaart. De vliegende duif anderhalf cent rood violet verscheen in 1928. Om in aanmerking te komen voor het drukwerkstarief mocht op dat moment de boodschap op de kaart niet meer dan vijf woorden bevatten (Filatelie Informatief 3010-11 noot 1). Afzender Johan heeft gekozen voor een kaart met het thema 'Postzegeltaal'. Met postzegeltaal kon de stand van de postzegel gebruikt worden om een wat uitgebreidere boodschap te zenden. De betekenis van de verschillende standen van de postzegel wordt op de kaart in beeld gebracht. Onze schrijver heeft echter gemeend mejuffrouw Visser een toelichting te moeten geven op zijn keuze en het gebruik ervan: "*Zie maar hoe de postzegel geplakt is*". Dan merkt hij dat de postzegel niet geplakt is op de wijze

die overeenkomt met de boodschap die hij had willen overbrengen. Om de boodschap "voor altijd de uwe" over te brengen, had Johan de postzegel omgekeerd moeten plakken.

Hij kiest er dan voor om zijn boodschap alsnog op de postzegel te schrijven.

Met zoveel tekst op de kaart komt die niet meer in aanmerking voor het drukwerkstarief. De afzender had nu eigenlijk vijf cent moeten plakken.

Is de kaart uiteindelijk wel verstuurd? We weten het niet zeker, want de postzegel is niet afgestempeld en er staat geen aantekening op de kaart over ontbrekend port. Er kan ook een romantische verklaring voor het ontbreken van een stempelafdruk zijn: de postbeambte heeft het tekort door de vingers gezien en Johans tekst niet door een stempel onleesbaar willen maken.

Ton Marinus

Het bestuur heeft besloten om een activiteitencommissie in het leven te roepen, dit om meer diversiteit in de clubavonden te brengen.

De commissie zal bestaan uit 2 leden en een bestuurslid.

Een lid van de commissie wordt benoemd voor 3 jaar met de mogelijkheid tot een verlenging met een periode.

Leden kunnen zich melden bij het secretariaat, secretariaat@noviopost.nl In de aanmelding graag ideeën voor een clubavond vermelden.

Wij zijn benieuwd naar uw aanmelding en ideeën.

Wat is deze verzameling waard?

Voor de NIET-verzamelaar.

Als bestuur krijgen we soms te maken met vragen van erven van een verzamelaar. Het gaat dan vaak om de vraag of de verzameling nog geldelijke waarde heeft en hoe deze dan het best verkocht kan worden.

Het is menselijk om voor zo'n nalatenschap een zo'n goed mogelijke prijs te willen ontvangen. Net zo menselijk is het om voor een verzameling niet meer te willen betalen dan echt noodzakelijk is.

De prijs die de koper en de verkoper in gedachten hebben kan sterk uiteen liggen. Voor een erfgenaam is het dan nog veel lastiger als hij geen idee heeft van de waarde van hetgeen hij in huis heeft gekregen.

Meer dan anderhalve eeuw worden er wereldwijd door tientallen miljoenen verzamelaars postzegels verzameld. Er zijn inderdaad zeldzame zegels, waarvoor soms astronomische bedragen worden neergeteld.

Maar de kans dat die in een verzameling worden aangetroffen is vrijwel nihil. Als een verzamelaar zelf een enorme kennis heeft verworven op een klein onderdeelje van het wereldwijde filatelistische spectrum, waarmee hij zich onderscheidt van al die andere verzamelaars, kan het gebeuren dat hij iets heel bijzonders vindt waar anderen gewoon aan voorbij gegaan zouden zijn.

NOVIOPOSTA

In dit nummer

De Rijkstelegraaf Nijmegen

Anthony Nolet, een Nijmeegse
wijnhandelaar

De Gouden Baton, deel 2

Postzegeltaal en penvernietiging

Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

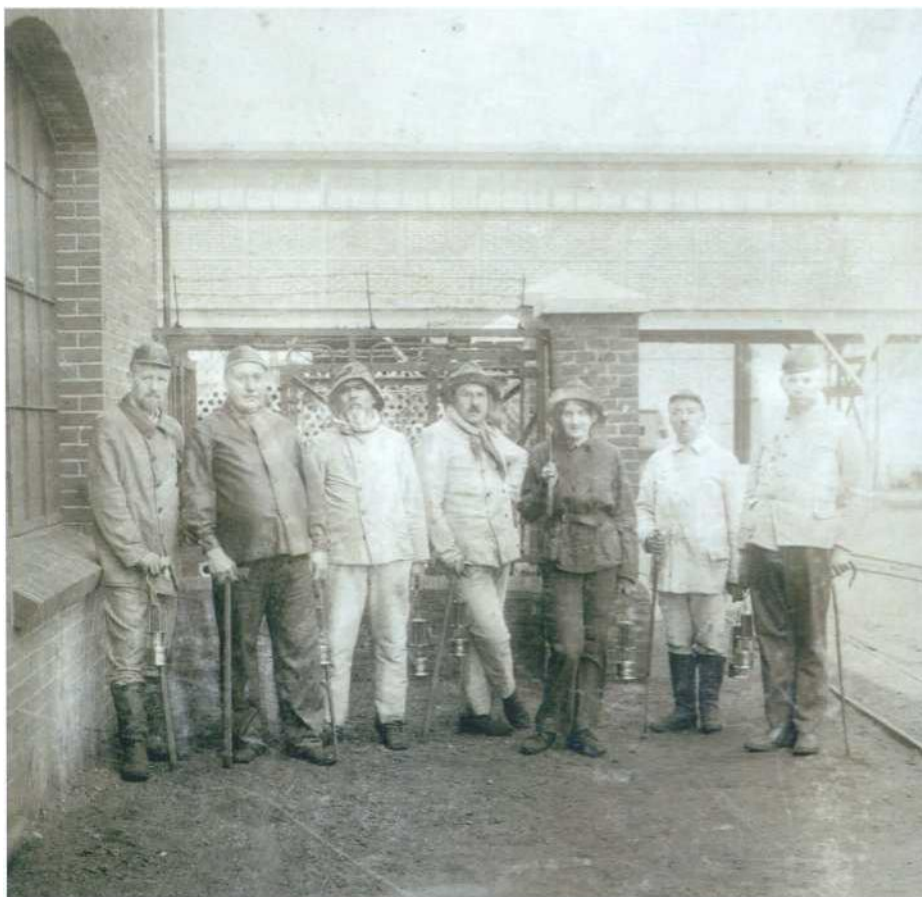
Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
vacature

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208

Hierbij een afbeelding uit het artikel over de
Nijmeegse wijnhandelaar Anthony Nolet

Vlnr: Johan Bunge (directeur van de staatsmijnen), daarnaast Henri Poels, Jan Toorop, Anthony Nolet, Miek Janssen (kunstschilder en dichteres), de mijnningenieur Edward Wintgens en helemaal rechts (pas-toor) Lucas Roselaers

Afbeelding 1: Post- en telegraafkantoor Nijmegen op een prentbriefkaart uit 1917.